

Tabel 2

Veenmosorchis *Hammarbya paludosa*

(Zeer) kleine grasgroene plant die weinig opvalt. Heeft aan de voet twee boven elkaar staande stengelknollen en twee of drie langwerpige of spatelvormige bladeren. De bloeistengel bestaat uit een smalle aar met kleine groengele bloemen.
Foto: Jan-Luc van Eijk/Buiten-Beeld

○ soort niet aanwezig
● soort (recent) aanwezig

2

Jan Feb Mrt Apr Mei Jun Jul Aug Sep Okt Nov Dec

Groen: Werkzaamheden mogelijk. Oranje: Werkzaamheden mogelijk: ja, mits na overleg met ecooloog en eventuele mitigerende maatregelen. Rood: Werkzaamheden mogelijk: nee, tenzij toestemming van de ecooloog en mitigerende maatregelen worden genomen.

Bestendig beheer en onderhoud (vrijstelling, mits gebruik gedragscode)

Maaien Zie gedragscode, aanvullend: Maaien vanaf augustus. Maaien bij voorkeur in oktober en maaisel afvoeren.

Schonen Zie gedragscode, aanvullend: Schonen vanaf augustus. Geen plantmateriaal op groeiplaatsen laten liggen.

Baggeren Zie gedragscode

Begrazen Zie gedragscode

Slechts zeer extensieve begrazing.

Snoeien/dunnen Zie gedragscode

Onderhoud waterkeringen Zie gedragscode, aanvullend: Groeiplaatsen ontzien of desnoods plant met ruime hoeveelheid grond uitgraven en zo snel mogelijk overzetten op een geschikte locatie, onder begeleiding van een deskundige.

Onderhoud verhardingen Zie gedragscode

Ruimtelijke ontwikkelingen & inrichting (vrijstelling, mist gebruik gedragscode)

Vorbereiding van nieuwe werken Zie gedragscode

Verwijderen bovengrond/graafwerkzaamheden Zie gedragscode, aanvullend: Groeiplaatsen ontzien of desnoods plant met ruime hoeveelheid grond uitgraven en zo snel mogelijk overzetten op een geschikte locatie, onder begeleiding van een deskundige.

Sloop kunstwerken en gebouwen -

Bouwactiviteiten -

Afdammen/dempen/vergraven -

Groeiplaats De veenmosorchis groeit vrijwel altijd in veenmoskussens, op kraggen die met het waterpeil mee op en neer gaan. De bovenste laag van de groeiplaats bevat zuur en basenarm water (regenwater) terwijl al op geringe diepte basenrijker water aanwezig is (grond- of oppervlakte water, dat brak kan zijn).

Leefwijze door het jaar heen Vaatplant, overblijvend (meerjarig). De veenmosorchis vormt aan de voet van de stengel twee op elkaar staande knollen. Bloeiperiode: juli-augustus. Bestuiving via insecten en door zelfbestuiving. De plant vormt zaad maar vruchten zijn schaars. Zaden worden via de wind verspreid in augustus-september. De veenmosorchis vermeerderd zich daarnaast m.b.v. broedknoppen die zich op de bladrand ontwikkelen (m.n. aan de top). De ondergrondse delen blijven verschillende jaren intact.

Vervolg: zie pagina 2

Vervolg

Veenmosorchis *Hammarbya paludosa*

Aanbevelingen	Deze uiterst gevoelige soort vereist een hydrologisch geoptimaliseerd en stabiel beheer: de knolletjes zijn zowel gevoelig voor uitdroging als voor verdrinking, zowel voor verzuring als voor eutrofiering en verzuuring van de groeiplaatsen (te weinig maaibeheer). Ideale beheersmaatregelen zijn maaien en afvoeren in oktober, aangevuld met zeer extensieve begrazing.
Belang Waterschapspopulaties	Ondergeschikt belang
Verspreiding binnen Nederland	Zeldzaam. Recent alleen nog groeiplaatsen bekend uit Hollandse en Utrechtse veenstreken, vooral nog in de Hollandse brakwatervenen. Verder zijn er nog een paar groeiplaatsen in Overijssel en is er een groeiplaats in Friesland. De soort treedt vaak onbestendig op in lage aantallen, en is vaak erg moeilijk te vinden.
Status Rode lijst	Ernstig bedreigd
Beschermingsstatus	
Habitatrichtlijn	-
FF-wet	Tabel 2
Bronnen	Kreutz & Dekker, 2000. Weeda <i>et al.</i> , 2003. Websites: www.stowa.nl www.minlnv.nederlandsesoorten.nl ; www.soortenbank.nl